

Izhaja trikrat na teden vsaki Torek, Četrtek in Soboto.

Stane za celo leto za Ameriko (izven Chicago) \$3.00. Za Evropo \$3.50. Za Chicago \$3.50.

Issued tri-weekly every Tuesday, Thursday and Saturday.

Subscription for United States (except Chicago) per year \$3.00, for Europe \$3.50. For City of Chicago \$3.50.

LIST ZA SLOVENSKI NAROD + GESLO + ZA RESNICO IN PRAVICO

Sloga jači

ENTERED AS SECOND CLASS MATTER OCTOBER 11, 1919, AT POST OFFICE AT CHICAGO, ILL., UNDER THE ACT OF MARCH 3rd 1879.

Gesloga tlači

ŠTEV. (No.) 48.

CHICAGO, ILL., SOBOTA, 22. APRILA 1922.

LETO (Vol.) VIII

Pismo iz Pariza.

(Za "Edinost" L. Kuhar.)

S čisto nedolžnim obrazom in z globoko iskrenostjo mi je francoski prijatelj, ki ve, da sem iz "Yugo-slovaquie", izrazil svoje sočutje ob priliki smrti bivšega cesarja Karola v Funchalu na Madejri. Jaz sem mu v odgovor izrazil svoje sožalje, da Viljem še ni prišel nazaj na nemški prestol. Dobrodušni Francoz ni razumel, da je s svojim korakom storil ne-taktnost. In to ni edin slučaj. Redko zajdeš med francosko družbo, oziroma rečokodaj jo zapustiš, ne da bi vtaknil v žep par zdihljajev na bivo "vbogo" Avstriji, dasi ne da bi te s tem hoteli zbadati.

Pričo tega dejstva se moramo pa že vendar vprašati, v kakšni luči stojijo nove države v Srednji Evropi pred francoskim javnim mnenjem. Izločiti je treba oficijelno politiko.

Po dolgem cincanju se je vlada enegično odločila braniti nove države, ter izločiti možnost restavracije habšburškega cesarstva.

A narod, kaj pa ta pravi? Kaj misli o Avstriji in o novih državah navaden uradnik v provinciji, župnik na deželi, delavec in kmet v tovarni in na njivi?

Pred vojno je Avstrija bila v širokih plasteh ljudstva zelo spoštovana. Videli so v nji izrečno konfesijonelno državo s katoliško vladarsko hišo, ki je vdana katoliški cerkvi. To je ljudstvu že dopadlo.

O narodnostnih sporih v notranjosti Avstro-Ogrske pa priprosti narod ni bil poučen. Francoz že na začetku nima velikih simpatij do zemljepisja, zato je tim rajše vrjel na besede avstrijski diplomaciji, na besede, ki je naglašala po časopisju v tujini, da narodnostnih bojev v Avstriji ni, da je vse v redu, da je samo nekaj prenapetežev, ki niso zadovoljni, da pa narod mirno in zadovoljno živi. Tako je ostalo pretežnemu delu Francije prikrito, da so slovanska plemena v Avstriji že desetletja borila boj proti germanizaciji in v tujini se je udomačil pojem o "avstrijskem narodu", o enem samem "avstrijskem ljudstvu", ki govori morda več jezikov, a ki arži skupaj za vero, dom, cesarja.

Pride vojska, pride revolucija in čez noč Avstro-Ogrske ni več. Na njenih razvalinah se pojavijo nove mlade države.

Francosko javno mnenje se lahko renumira od tistih dob v sledeče stavke:

1. Svetovna framazonerija je strla Avstrijo, ker je bila katoliška, pregnala katoliške Habsburžane, Viljema pa pustila na miru.
2. Velesile, ki so razdelile Avstrijo, so s tem le pomagale Nemčiji.
3. Ko Avstrije ni, ni miru, ni ravnotežja v srednji Evropi.

Iz teh treh očitkov moramo izluščiti en sofizem, ki sloni na zgodovinski pomoti. Francosko ljudstvo ni nikdar poznalo notranjega avstrijskega vprašanja, zato tudi ni razumelo razpada monarhije. Mi dobro vemo, da so se velesile dolgo časa pomisljale razdeliti Avstro-Ogrsko in da so se slednjič vdale pritisku slovanskih plemen ter pripoznale dejstvo, ki ga niso mogle več zabraniti. Mi tudi dobro vemo, kako se je sama od sebe, brez odpora razletela država v narodne edinice. Nobenega krvoprelitja ni bilo. Zdelo se je, kakor bi to bilo samo ob sebi razumljivo.

Francoska publika pa trdi nasprotno in v tem leži pomota in tudi težava ga spreobrniti — češ, velesile, gnane od sovraštva proti katoliški državi in katoliški dinastiji, so sklenile med seboj razdeliti Avstro-Ogrsko monarhijo proti volji večine "avstrijskega" naroda, ki se je slednjič moral vdati, akoravno s krvavečim srcem diktatu zmagalcev.

Mi pa trdimo, da so velesile nam to dale samo zato, ker smo zahtevali enodušno vsi avstrijski Slovani. Francozi trde, da so nas velesile proti naši volji porazdelile. Zato se pa ni treba čuditi, ako nam pridejo brez vsakega zlobnega namena kondolirati h smrti ekscesarja Karola.

Iz stališča te zgodovinske pomote moramo presojeti francosko avstrofilstvo in mraz, ki ga imajo proti nam in našim državam.

Mi ugovarjamo, da je za kat. Cerkev položaj sedaj brezdvomno boljši, ker je zadobila tisto svobodo, ki je prej ni uživala, ko je še bila c. kr. katoliška cerkev.

Mi ugovarjamo, da je iz stališča Francije nov položaj bil potreben. Avstro-Ogrska, ako bi bila ostala, bi nikdar ne bila šla proti Nemčiji in za Francijo in boljše je, ako se h Nemčiji pridruži samo 6 milijonov avstrijskih Nemcev, kot da bi Hohenzollerci razpolagali z 50 milijoni Avstrijcev.

Mi trdimo, da je ravno Avstrija bila na poti vsakemu miru v srednji Evropi in ča je morala izginiti v imenu miru. Ako nove države še niso zadosti solidne in stabilirane, so vendar pogoji dani, da se na tej novi podlagi srednja Evropa za vselej pomiri.

Na te ugovore se z glavami odkimava. Vzrok je to, ker je francoski narod prespal dobo narodnih bojev v bivši Avstro-Ogrski.

Nekoliko bomo pa Francozom morali pritrditi, ako nimajo zaupanja v državniško modrost naših vlad. Silnih talentov ravno nimamo, ako sodimo po činih. Poročila o verskih bojih v Čehoslovaški, o kulturnem boju v Jugoslaviji, katere spretna madjarska in italijanska propaganda vrvivati v francosko časopisje, sta čustva zelo ohladili in njihov argument o framazonstvu še bolj podprli. Jugoslovanski notranji prepir nikakor ne dviga prestiža države v tujini.

ne dviga prestiža države v tujini.

Ako se vprašamo, kateri krogi mislijo na Dunaj in si brišejo solze za Habsburžani, moramo na veliko žalost reči, da katoliški, to se pravi, pretežna večina priprostega kmečkega ljudstva in pri inteligenci svečenstvo ter monarhistična stranka. Kar je plemstva in tega je kot listja in trave tukaj, je pač z eno besedo vse proti nam. Zgubilo je za svoje politične aspiracije zaslonbo na dunajskem dvoru in vpljivno avstro-ogersko ple-mestvo, ki ima mnogo krvnih in prijateljskih zvez v Franciji in tako je prišlo ob politično moč in ob premoženje. In to je večno "d'esastre" za te kroge.

Nekaj, če ne mnogo, krivde je pa na nas. Mi ne polagamo nobene važnosti na potrebo propagande. Za to sploh ni razumevanja. Mi smo v Parizu brez propagandnega urada, brez tiskovnega urada, brez denarja in brez potrebnega materiala za govore in predavanja. Ako je, je privatne inicijative, ki se mora pa pod težavami zadušiti. Ako je pa morda kak propagandni biro tukaj, jaz zanj ne vem. Dela gotovo ne, morda da črno kavo pije.

JUGOSLOVANSKE NOVICE.

Prevzvišeni gospod dr. Mihael Napotnik je po dolgi in silno mučni boleznj mirno v Gospodu zaspal dne 28. marca ob pol 2 uri popoldne. Rajni škof je bil nadarjen pisatelj že v mladosti. Bil je literat. Bil je slovito znamenit in iskan govornik. Rajnega je dičila vse stranska delavnost. Franciščanska cerkev bo hranila telesne ostanke rajnega knezškofa. Pokojnik je že pred leti sklenil, da hoče biti pokopan v tej cerkvi, za katero se je veliko trudil in veliko žrtvoval. Bila je njegov ponos in zdaj bo počival v njej pod glavnim altarjem Marijinim, ktere čast je tolikokrat proslavljal v franciščanski cerkvi. Mariji se je veliki pokojnik izročil v smrti in po smrti. Blagi pokojnik, počivaj v miru pod varstvom Marijinim!

Shodi Slov. ljud. stranke so pogorišča brezvernih samostojnežev. V št. Janžu sta nasprotna poslanca Majcen in minister Pucelj doživela blamažo. Rudar Gruden je govoril, kaj so samostojneži obljubljali rudarjem in kaj niso storili. Na koncu shoda je bila z velikansko večino glasov sprejeta resolucija, ki izreka najhujšo nezaupnico samostojnim, liberalnim poslancem.

26. marca so pa v Dobropoljah na javnem shodu enako pogoreli nasprotni poslanci in govorniki.

Dne 27. marca je doživel minister Pucelj in njegova samostoj. kmečka stranka velik poraz v št. Lenardu v Slov. Goricah na Štajerskem.

Ves pobit se je minister Pucelj odpeljal iz št. Lenarda v Apače, kamor je šel snubit nemške kmete, ki so ga zbrani v veliki množici pričakovali. Zborovalci so izrekli nezaupnice ministru Pucelju. Ljustvu je nazadnje že preveč in je začelo temeljito odgovarjati izkoriščevalcema.

Glas iz domovine. Dijaški ples in zabave ter sokolska vzgoja že rodi svoj sad. V prvem semestru je padlo dve tretine dijakov na novomeški gimnaziji. Kakor pravijo profesorji bodo na novomeški gimnaziji odpravili ne samo grščino, temveč tudi latinščino. Latinsko šole bodo samo po ena v Ljubljani, šent Vidu in v Mariboru, druge bodo realke. Zopet vdarec zoper katoliško cer-

STRAŠNA EKSPLOZIJA V MONASTIRU.

400 železniških vozov municije, je eksplodiralo in povzročilo velikansko katastrofo.

Belgrad, dne 20. aprila. — Prvo poročilo, ki je dospelo iz pozorišča nesreče, naznanja, da je nekako okoli poldne eksplodirala velikanska množina vojaške municije, ki je bila cenjena nad 400 železniških vozov tonaže in povzročena je velikanska škoda. Na stotine civilnih ljudi je izgubilo svoje življenje pri tej strašni eksploziji. Nad 30.000 ljudi je baje brez strehe, ker daleč na okoli so zrušene vse stavbe, radi strašnega pretresa, ki ga je povzročila eksplozija. Za eksplozijo je izbruhnil požar na vseh delih mesta in, kar ni razstrelba naredila škode, povzroča jo požar, ki se radi silnega vetra hitro širi po mestu. Občinstvo beži v gore in na plano iz mesta, da si tako otme svoje življenje.

Po kaki krivdi se je eksplozija pripetila, oblastem še ni znano. Nesrečno Srbijo je zdaj zadela v kratkem že druga strašna katastrofa. Pred kratkim je potres obiskal Belgrad in severni del Srbije. Ni še zacementirana prva rana že ji je usoda zasedala drugo še strašnejšo.

CERKVENE NOVICE.

V So. Chicago, Ill., v slovenski cerkvi Sv. Jurija začne se v nedeljo 40 urna pobožnost. Objednem bo v nedeljo tudi cerkveno "žegnanje". Ob desetih bo slovesna sveta maša, katero bo imel Rev. John Plaznik, domači gospod župnik ob asistenciji Rev. Benvenuta Winkler OFM. in še enega angleškega gospoda. Slavnostni govornik bo Rev. Benvenut Winkler OFM. — Zvečer bo zopet pridiga in enako v ponedeljek večer in v torek večer. V torek večer po slovesen sklep.

Katoliki, zavedite se! Podpirajte svoje časopisje, da bo močno!
Vsa naša moč je — katoliški časnik.

RAZNE NOVICE.

KRALJICA CITA IN "OGRSKA ZEMLJA."

Kraljica Cita pričakuje na Madejri štorkljo. Izrazila je pa željo, da bi bilo dete rojeno na **mažarski zemlji**. Ker ji pa vlade niso dovolile tja, poslala je grofa Hunyadia na Mažarsko, ki pelja na Madeiro velike zaboje prsti "Mažarske zemlje", katero bodo potresli po sobi kraljice Cite, da bo dete res rojeno na "mažarski zemlji". — Mažarji pa znajo farbati, da je kaj.

GEN. SEMENOFF IZPUŠČEN.

General Semenoff, general kozakov iz Sibirije je prišel v Ameriko in bil aretiran v New Yorku, obdolžen, da je dovolil svojim vojakom, da so okradli v Transbaikaliji tudi dve ameriški trgovski firmi. Obdolžen je tudi, da je umoril veliko ameriških vojakov, da je mož s "kamenitem srcem." Ko je bil pod veliko varščino izpuščen iz ječe, čakala ga je pred ječo več tisoč ljudi broječa množica, katero je policija le s težavo držala, da ni skočila nanj in ga linčala. Najbrže se je siromak zameril židom in ti se sedaj maščujejo nad njim. Drugače je vsa stvar nerazumljiva.

(Nadaljevanje na 3. strani)

DENARNE POŠILJATVE.

Vsem pošiljateljem denarja naznanjamo, da pošiljamo denar v Jugoslavijo v kronah in dinarjih, kakor tudi v ameriških dolarjih. Denar se dostavlja na najbližnjo domačo pošto prejemnika in sicer to izvršuje "LJUDSKA POSOJILNICA V LJUBLJANI" s katero smo v zvezi. Kadar pošljete nam denar, vedno označite na navodilni listini, kako želite, da se denar odpošlje v kronah ali ameriških dolarjih.

Včerašnje cene so bile:

Jugoslovanskim kronam:	Italijanskim liram:
500 kron \$ 2.05	50 lir \$ 3.25
1000 kron 3.80	100 lir 6.10
5000 kron 18.50	500 lir 28.50
10000 kron 36.50	1000 lir 56.00

Za pošiljatve v ameriških dolarjih smo dobili posebne cene in računamo sedaj: Od \$1.00 do \$25.00 računamo 40c. Od \$25.00 do \$50.00 računamo 75c. Od \$50.00 do \$75.00 računamo \$1.00. Od \$75.00 do \$100.00 računamo \$1.50. Za vsa nadaljna nakazila računamo po 1c in pol od vsakega dolarja.

Denar pošiljamo tudi potom kabla ali brzjojava. Za vsa nadaljna navodila pišite na:

BANČNI ODELEK "EDINOST"
1849 West 22nd Street Chicago, Ill.

EDINOST.

GLASILO SLOVENSKEGA KATOLIŠKEGA DELAVSTVA V AMERIKI.
Izhaja trikrat na teden.

Slovenian Franciscan Press

1849 W. 22nd Street,

Telephone: Canal 98.

Chicago, Ill.

ADVERTISING RATES ON APPLICATION.

Published Tri-Weekly by

SLOVENIAN FRANCISCAN FATHERS, 1849 W. 22nd Street, Chicago, Ill.

Entered as second-class matter October 11, 1919, at the post office at Chicago, Ill. under the Act of March 3, 1879.

Rev. J. M. Trunk.

“Verujem v Slovanstvo.”

(Dalje.)

Ako napravimo račun o teh državah za Slovanstvo, je rezultat navidezno res klaveren, malenkosten. Kako moreš potemtakem na tako trško skalo zidati svojo vero v Slovanstvo?

Ampak jo zidam.

Sedajnost nas nesme oslepiti. Treba je gledati tudi naprej. Omenil sem že, da so zapadni narodi imeli pri delu za omiko in prosveto nekaj, cesar so Slovani pogrešali, namreč **lastne, svobodne, narodne države**. Teh Slovani dozdaj nismo imeli, ali le v malem obsegu. Zdaj jih imamo in v tem je naša bodočnost. Sadov res še ni, a jih tudi nemore še biti, ker drvo svobode je bilo še-le včeraj vsajeno, je še slabo, niti ne cvete še. A vsajeno je, in upam, da ga nobena sila na svetu ne bo več izruvala!

Ali res nemoremo več oziroma se še nismo naučili pojmovati, razumeti besede **svoboda, narodna neodvisnost, državna samostojnost**? Ali smo se tako privadili hlapčevanja, da nam ne prija zrak svobode in si želimo nazaj v egiptovsko sužnost? Ali smo kdaj slišali v zgodovini, da je svoboda narodu prinesla takoj tudi raj? Ali se ni treba boriti tuči v svobodi? Ali je res treba, da naše oko prav po jastrebovo zasleduje vsako senčno stran, solnčne pa ne mara gledati. Ali je ne vidi? Prehitro nepriznava je prišla svoboda, zato jo neznano ceniti. Otroci smo še in manjka nam moštate zrelosti. Pride čas in postanemo možje. Treba je pa, da odložimo otroško obleko in stopimo v vrsto zrelih mož. V svobodi nesmemo ostati sužnji, temveč osvoboditi se tudi v mišljenju, v pojmovanju svobode!

Svobodne, samostojne slovanske države imamo! Pa ste že pozabili, kako se nam je godilo pod tujcem? Ne veste več, da so se Nemci, pod katerimi smo večinoma bili, tako radi imenovali “das Herrenvolk”. Kaj smo bili mi? Pač sužnji, hlapci! Pa bi nekateri tako radi šli še nazaj pod Nemca, pod Habsburžane, v sužnost! Odrivali so nas, brcali, zasmehovali, zapostavljali, pripustili nas le v najnižje službe, žrli našo dečo, zastupljali naše duše... pa je vse pozabljeno... nova svoboda ni nič, ker ni kar pravega raja?

Ko je umrl škof J. Trobec, je prinesel neki nemški ameriški list o njem kratek životopis. Tam pravi, da je bil škof rojen na Kranjskem “einer ehemaligen oesterreichischen Provinz, die jetzt von den Jugoslawen vergewaltigt wird.” Tako toraj! niti ne pravi, da Srbi posiljujejo Kranjce, temveč Jugoslovani, toraj lastna, neodvisna država je nasilje. Ampak avstrijska komanda je bila pa svoboda. Ako je to pisal Nemeč, mu ne zamerim, ker on hoče svobode samo zase, a — jaz sumim, da je ta životopis pisal Slovenec. Značilno!

Ne bodimo vendar slepi za pridobljeno svobodo. Ni še vse v redu nikakor ne, in bodimo v tem oziru odkritosrčni, še dolgo ne bo. Nočem oporekati, ako kdo trdi, da smo marsikaj dobrega v kulturnem življenju sprejeli tudi od zapada, od Nemcev, od Lahov. “Vzhod” nam res nemore dosti nuditi, ker sam nima mnogo, ali samo “rusko” kulturo in “balkansko” omiko. Pa kdo trdi, da naj bi se zdaj osvobojeno Slovanstvo moralo zapadu odreči? Nasprotno. Kar je res kulturnega in slovanskemu značaju koristnega iz zapada, se bo moglo zdaj še le uvesti v narod brez vsakega pomisleka. Ali niso dozdaj Nemci ponujali omiko s strašnim strupom germanizacije in Lahij z gnilobo lahonstva? Ali nam ni ta strup več škodoval, kakor omika koristila? Sedaj je nad 60 milijonov Slovanov (Poljaki, Čehi, Hrvati in Slovenci) svobodnih, prostih, samostojnih. Ako jim kaže, sprejmejo iz zapada lahko, kar hočejo, a brez prejšnjega strupa, ker samostojna država se lahko brani germanizacije in lahonstva ali mažaronstva, kar pa prej ni bilo mogoče. Sebi ničesar ne bi bili s to svobodo pridobili, samostojnost bi ne bila ničesar vredna? Žal, da mnogi tako sodijo, izgovarjati jih more le, ker smo pač še mladi, se pridobljenih dobrot svobode nezavedamo. Anglež pravi: “Lean liberty is better than fat slavery; for though the fetters be of gold they are still fetters, and though silken the cords they bind.” Prostosti je še malo, a je le prostost in več vredna, kakor vse “dobre razmere” v stari sužnosti ali vsi prejšnji piskri mesa, ki so pa tudi vsi le v boljši domišljiji.

Ampak je še en zelo važen moment pri tej novi situaciji. Nad 60 milijonov Slovanov je bilo dozdaj večinoma pod nemškim vplivom, nekaj pod vplivom Mažarov in Lahov. Ali je mogel narod, kot tak za svojo omiko kaj storiti? Ali ni bilo treba se boriti za vsako drobtino? Niti šol, vsaj zdravih šol ne, niso nam privoščili. Kar so Slovani, Poljaki, Čehi, Slovenci in Hrvatje storili za narodno omiko, so storili iz lastnih moči, država ta najmočnejši činitelj pri narodni izobrazbi, je Slovane na vse načine ovirala, ali dajala jim le zastupljeno omiko, tujo, ki ne prija slovanški naravi in jo spridi. Bosna n. pr. je bila nad 30 let pod avstrijsko-ogrsko upravo. Kaj se je tam storilo za narod? Opravičeno se more trditi, da prav ničesar. Molzli so, molzli, nastavljali svoje uradnike, poslali v Sarajevo jezuite z izrecnim ukazom, “um fuer das Deutschtum zu arbeiten”, kakor je to na lastno uho slišal bivši poslanec Grafenauer v pred-sobi naučnega ministra Hussareka. Tako so delali Nemci na Poljskem, tam tudi Rusi, med Čehi, med Slovenci, tako Mažari na Slovaškem in Hrvaškem. Zdaj je moral “Herrenvolk” odstopiti, Slovan je sam postal “gospod”; odprta so narodu vsa vrata do najvplivnejših služb, vsa državna srečstva za omiko in prosveto so mu na razpolago, omiko lahko črpa kjer hoče brez vsakega strupa, uravna si svojo šolo, svoj urad, svoje gospodarstvo, svojo politiko in celo diplomacijo nasproti zunanjemu svetu... 60 milijonov ljudi, ki prej niso pomenili prav ničesar, je stopilo zdaj na plan, lahko govori v koncertu evropskih narodov... in predrzne se kdo trditi, da vse to ni nič, da je bilo prej v sužnosti boljše? Naš dr. Janez Evangelist Krek je označil tako hlapčevsko mišljenje s krepko za-

služeno besedo, ko je dejal: “Suženstvo je izdajstvo!” Kdor sedaj po osvobojenju sili nazaj v sužnost in to dela vsak, ki s svobodo ni zadovoljen, je izdajalec, prava izdajica, ker hoče zaslužiti tudi svoje brate. Ako so oni, ki znajo ceniti svobodo, primorani proti takim izdajicam nastopiti trdo, s puško, batinami in kopitom, imajo prav, dasi bi bilo želeti, ako bi tega ne bilo potrebno. Kjer ni pameti, mora peti palca tudi v narodnem življenju. (Nadaljevanje.)

Iz slovenskih naselbin.

Alexander, Pa. — Zadnjič sem čital v našem delavskem listu “Edinosti” da ste dobili cenjeni gospod urednik pismo iz naše naselbine od nekega viteza brez podpisa. Ker se pa že sam po nasebini baha, da “jih je dal nam katoličanom pod nos” ter nam zastavil vprašanja, na katera se mu ne more odgovoriti, se hočem s to osebo malo pobaviti koncem čopisa.

Toliko imajo rudeči zoper katoliško duhovščino, kakšne bisage da imajo in koliko denarja da dobivajo. Pa poglejmo duhovne drugih ver. V našem mestu je presbiterijanska kongregacija, ki plača samo jednemu duhovniku štiri tisoč na leto. Po vrhu mu je še kupila moderen avtomobil ter mu plačuje vsa popravila in še celo gasolin mu kupuje. Ob sklepu leta mu je pa še darovala za novo leto ček za \$1000.00. Ima kateri slovenski duhoven toliko na leto, kolikor je ta samo daru dobil? In poleg tega temu duhovnu ni treba sedeti v spovednici. Jedno pridigo ima v nedeljo, pa je vse opravljeno za celi teden.

Omenjeni socialista, ki Vam je pisal isto pismo, se je priklatil v našo nasebino pred par leti neke tam iz Dulutha, Minn. Ker je bil v jednotinem uradu smo vsi v nasebini mislili, da je nasebina z njim pridobila. Kričal je res za tri druge ter naglašal z visoko besedo, da njegovi otroci niti krščeni niso, ter da je že v Duluthu delal “sive lase” farjem. Rudeči backi so lezli za njim in so ga izvolili v urad pri društvu, kjer je dobival lepo plačico in mu preskrbeli delo v jami. Konečno so ga postavili za “checkwaymana” pri tehtnici. Toda glej ga spaka. Socialista je stal pri vagi ali naši vozički so postajali čim dalje lažji in so vedno manj tehtali. Nazadnje je bilo skoraj že vse jedno ali si kaj naložil ali ne. Seveda smo delavci grozili in res je ostopil. Ko je drugi nastopil, bil je dober katoliški mož, našel je na tehtnici osemnajst medenih čekov na koncu tehtnice, ki so balancirali tehtnico poljubno. Kdo je dal tja te cheke? Ne vemo. Toliko pa vemo, da bi ga bila kompanija kmalu zaprla. Kmalu za tem smo radi krivic, ki so se godile nam v rovu, zaštrajkali in pomislite vi, katoliški možje, socialista — ki kriči, da se bori samo za koristi proletarcev proti kapitalistom, je kričal na seji, da se moramo takoj vrniti na delo. Kdo je kapitalistovski podrepnik? Ali smo mi ali ste vi, sociji?

Pred par meseci smo vprašali za dvorano, da bi se nam dovolila, da bi imeli lahko naši otroci v njej krščanski nauk, je on takoj začel kričati, da ne in drugi so mu pritrdili. Mi imamo pa vendar krščanski nauk in sicer v šolskem poslopu.

Toliko o tej Zavrtnik Kristanovi cvetki. Imamo tudi še druge zgodbe, kako se knofi prodajajo za blagor delavstva, in sicer “ubogega” delavstva in še veliko drugih dobrih del, katere sociji delajo za proletarce. Dvorana je imela tudi preje tri tisoč v blagajni in plačana je bila, sedaj nima pa niti cvenka. Vse po Kristanovem receptu. J. P.

Pueblo, Colo. — Dragi urednik Edinosti: — Vaš krasni svetlikajoči križ, sem prejela v lepem redu in se Vam pristrčno zahvalim za njega. Križa sem vesela in me veseli, da sem se potrudila tekom zadnjega mesca za Vaš cenjeni list Edinost.

Tudi naročniki so zadovoljni z listom in ga prav radi čitajo.

Videla sem v listu Edinosti, kjer pravijo urednik, da naj tisti, ki so agitirali za list tekom zadnje kampanje za katoliški tisk, izrazijo svoje mnenje, in, da naj tudi razlože javnosti, kako in na kak način so pridobili naročnike za list Edinost. Ker sem jaz zmožna le bolj slabo pisave, smo pač navadni delavci, mi seveda ne bo mogoče popisati moje agitacije tako natančno, vendar poskusila bom kolikor v moji moči, da podam drugim nekoliko izkušenj iz svojih doživljanj pri razširjevanju našega najboljšega katoliškega lista Edinosti.

Ko sem se podala na pot za razširjevanje našega lista, dospem v prvo hišo, in z dober dnevom pozdravim nahajajoče se v hiši. Gospodar je bil ravno doma in začnem govoriti po kaj sem prišla. Ko razložim, da bi si rada zaslužila lepi križ s tem, da bi razširila tudi nekoliko katoliški tisk, je bil gospodar takoj zadovoljen in se je naročil na list. Rekel je, “slišal sem že večkrat da je ta list zelo dober, le nihče ni prišel okrog, da bi se na njega naročil, sam sem pa odlašal, kakor je to človeška navada.” Te besede in sreča v prvi hiši me je navdušila, da sem šla pogumno naprej. Pridem v drugo hišo, gospodar zopet doma, in ko pojasnim zakaj sem prišla, se gospodar prične nekoliko izgovarjati radi slabih časov, a takoj sem videla, da ga bom dobila na naročbo lista. Ravno pridobim gospodarja, vstopi v hišo eden z veliko glavo in širokim klubkom. Ker sem videla, da je Slovenec, sem ga začela nagovarjati za naročbo na list. Ko sem omenila, da je list katoliški, je mož zarudel in zmajal zasmehljivo z glavo in dejal: “Kaj, da bi se jaz naročil na “katoliške cajtenge” tega pa že ne, jaz sem socialist mi osorno odgovo-

ri.” Nato pogledam še nekoliko po hiši vidim, da se je nahajala v kotu “tetka Prosveta”, in mu začudeno povem: o, nisem vedla, kje si ti črpal svojo visoko modrost, sedaj pa vidim, da si si jo nasrkal iz učene tetke Prosvete. Nato smo začeli nekoliko debatirati o socializmu in kmalu sem prišla do zaključka, da mož z debelo glavo in širokim klubkom ni mnogo poučen o socializmu in njegovih ciljev. Videla sem, da je samo odpadnik od naše vere, kar so vsi naši učenjaki, ki čitajo učeno tetko Prosveto. Prišel mi je ponujati, da naj čitam Prosveto, jaz sem pa rekla: jo nemaram, da bi roke vmazala z njo. Nemaram jo, da bi žnjjo zastupila nauke, ki sem jih s težavo vcepila v srca svojih otrok. Potem vprašam gospodarja, ali je on naročen na učeno tetko, pa pravi ne, kar samo prihaja, ne vem kdo je naročil. Jaz sem pa rekla, nikar to grdobno ne berite, kj zastuplja verna srca. Zastupila vas bo, da ne boste vedeli kdaj.

Tako vidite g. urednik razpošiljaljo, kar po silj brezverci svoje liste, samo da bi vničili vero naših očetov. Vprašala sem pa dotičnega moža če gre v cerkev, ki jo imamo zelo lepo v naši nasebini in odgovori mi, kakor znajo učenci Prosvete: “po kaj naj bi šel, saj nisem nič boljši čegrem.” Meni se smilijo takile ljudje, ki so zapeljani na nepravo pot in tavajo v temi in sami nevedo čemu so na svetu. Luči resnice sv. vere, ki blaži človeška srca, kroti človeško poželjivost, pohotnost itd., se ti temnjaki ogibajo. Zato pa vidimo med njimi tudi tak napredek. Razporoke, samoumori in še druga zla dela se množe dan za dnev, ali mariri ne zato, ker svet nima nikake vere? Če bi pa živeli tako, kakor uči svoje vernike sv. vera, bi ne imeli takih le slučajev. Pa se nekateri duševni revčki postavljajo po Prosveti, in zabavljajo čez vero, oh, ko bi vedeli, kako se smešite! Ali res mislite, da boste razsvetili svet s svojo temo? Oh revčki!

Tako sem pridobila ta dan vendar na list Edinost dva nova naročnika, če tudi sem pri zadnjemu nasetela na rdečega moža. Želim, da bi vsak izmed naših naročnikov napel vse moči, in skušal ob vsaki priliki širiti Edinost. Pozdravljam vse Slovence po širni Ameriki in jim želim vsem božjega biagoslova.

F. J., naročnica.

ZAHVALA IN NAZNANILO.

Vsem mojim znancem in prijateljem naznanjam žalostno novico, da nam je dne 4. aprila t. l. umrla preljubljena in nikdar pozabljena hčerka

MARGARET JUDNICH

v 5. let in 9. mesečni starosti. Vzrok smrti je bila bolezen na ledvicah in zatem pritisk pljučnice.

Obenem se tem potom tudi najprisrčneje zahvaljujemo vsem tistim, ki so našo ranjko hčerko obiskavali v bolnišnici in nas tolažili ob uri naše žalosti. Iskreno se zahvaljujem tudi vsem tistim, ki so darovali za pogreb krasne vence. Posebne zahvale smo dolžni pa njeni botri za obiskavanje ranjke v bolnišnici in drugo. Vsem skupaj najlepša hvala in Vsemogočni Bog naj Vam vse stotero poplača.

Ti pa preljubljena in nikdar pozabljena Margaret počivaj v miru in veseli se nad zvezdami, tam gori med angelci, kjer so nadloge in težave nepoznane. Veseli pri Jezusu in Mariji, katero si tako goreče prosila, da bi te sprejela v svoje naročje.

Pogreb se je vršil s katoliškimi obredi dne 7. aprila. Naj ti sveti večna luč in spavaj sladko ti nikdar nepozabljeni naš srček.

Žalujoci ostali:

JOHN IN MARGARETA JUDNICH, STARŠI; ALBINA, SESTRICA, IN HENRY, BRATEC.

AMERIŠKA SLOVENKA.

Ivanka Klemenčič:

ZENA IN NJENI CILJI.

Zensko vprašanje in žensko gibanje, ki ga prejšnji vekovi niso poznali v tej obliki, se je prvotno povsodi zanetilo ob gibanjih za politično in kulturno osvoboditev ljudskih množic in narodov (ameriška vojna za neodvisnost, francoska revolucija, gibanje l. 1848. itd.). Gesla o človeških pravicah, o svobodi in ravnopravnosti narodov in posameznika so nujno našla odmev tudi v ženskih dušah. Ženske so se začele zavedati svoje dušnoprosvetne zaostalosti in popolne gospodarske odvisnosti od moža. Česar prej niti opazile niso ali so smatrale kot popolnoma naravno in ob sebi umevno, so začele pod vplivom teh gesel čutili kot krivico. V prvotni nerazjasnosti pojmov so prve pionirke ženskega gibanja zahteve po svobodi svojega spola utemeljevale z dokazovanjem, da se ženska po svojih zmognostih ne razlikuje od moškega in da zaostaja za njim le v toliko, v kolikor je moški njene zmognosti zasužnjil, zaviral njeno izobrazbo in preprečeval njeno udejstvovanje izven domače hiše. Zahtevalo so, da se žensktvu v imenu človeških pravic otvorijo vsa pota do izobrazbe in dostop do vseh poklicev. Bojno geslo je bilo izenačenje ženske z moškim v vsem javnem pravu, posebno dednem in zakonskem. Iz vsega početka se je postavila tudi v ospredje politična volivna pravica. Neizprosno boj se je napovedal dvojni morali, ki moškemu dovoljuje neomejeno izvenzakonsko uteševanje spolnega nagona, a žrtev te njegove svobode, žensko, pribija na sramotni križ in izkoriščeno neusmiljeno izločuje iz človeške družbe, prepustajoč jo usodi, ki oskranja zakon ter dušno in telesno obremenjuje otroke. Organiziral se je boj proti prostituciji in zahtevala popolna abolucija, odprava kasernirane prostitucije.

V tem je pa čimdalje bolj stopalo v ospredje neko drugo vprašanje in gibanje, ki je dalo ženskemu pokretu novo opravičilo, nove misli in nove smeri: socialno. Kar si je prej samo posamezna inteligentnejša ženska iz buržoaznega kroga želela: iz hiše v samostojno življenje, to je bila v razvijajočem se industrijskem gospodarstvu neizbežna zapoved za čimdalje večji del žensktva. Sedaj je ženska s polno opravičilo mogla zahtevati možnosti za izobrazbo in pravico za razne poklice, ter otvoritve služb in čela zase. Žensko vprašanje se je izkazalo kot del socialnega vprašanja in postalo resno za celo družbo. Pod silo razmer so se jele ženski mladini odpirati strokovne, srednje in visoke šole, ženske so začele pridirati v pisarne in obrti — v tovarnah, domačem delu, stavbinski industriji in v drugem težkem nekvalificiranem delu so smele ženske z otroci vred že iz vsega početka garati za kapitaliste in lakote umirati za njihov profit.

Ženska je postala znaten činitelj v socialnem in gospodarskem življenju, ki mu ni bilo več lahko odrekati vsaj najprimitivnejših državljanških pravic in svobod. V posameznih državah so začele ženske dobivati pravico do varuštva, do podpisovanja javnih listin kot priča, do vstopa v politična društva. Po raznih evropskih državah je bilo na dnevnem redu vprašanje ženske volivne pravice, posebno za občine, dočim je mnogo držav severoameriške Unije to pravico že dovolilo. Politične stranke so se začele zanimati za ženske kot politično maso in kot bojoče volivke, a načelo ženske enakopravnosti in ženske volivne pravice je sprejela v svoj program samo socialna demokracija. Socialnodemokratsko žensktvo, ki je našlo v svoji stranki — večkrat vsekakor bolj teoretično nego dejansko — varstva vseh svojih zahtev, se z meščanskim

ženskim gibanjem ni družilo.

Polagoma se je pa tudi v ideologiji ženskega gibanja samega izvršil znaten preobrat. Kakor se je prej poudarjala enakost ženske z moškim, tako se je sedaj priznavala in naglašala diferencija obeh spolov. Ravno iz te različnosti se je izvajala potreba, da se morata kakor v družini tako tudi v javnem življenju uveljaviti moški in ženski duh, da se doseže srečna skladnost. Razen tega je žensktvo sedaj svoj program razširilo in poglobilo s socialnimi nalogami: organizacija delavk in drugega v pridobitnih poklicih zaposlenega žensktva, varstvo delavk in otrok v obratih (prvotno so emancipiranke vsako izjemo za ženske delavke odklanjale), izenačenje ženskih plač z moškimi po načelu: za enako delo enako plačilo, skrb za polnovredno strokovno izobrazbo žensktva, varstvo mater in dojenčev, skrb za zanemarjeno mladino, stanovaljsko vprašanje.

Tu se je porodila tudi misel o enoletni ženski službeni dolžnosti, ki naj bi jo ženska mladina — podobno kakor moška vojaško služba — odslužila, učeč se in služeč v raznih socialnih zavodih in ustanovah ali — po drugem načrtu — v gospodinjstvih šolah. V ostalem pa je žensktvo ohranilo svoj prvotni program: osvobodjenje v duševnem, gospodarskem in političnem pogledu.

Pod vplivom splošnega materialističnega toka se je tudi v modernem ženskem gibanju izcimila takozvana radikalna struja, ki se je pa od zmerne celote razlikovala bolj po svojih hrupnih metodah in demagoštvu (angleške sufragete, nemške mladinke), nego načelno. Le v enem sta se obe struji ostro ločili: dočim je zmerno žensktvo ostalo strogo na stališču legalne dosmrtno zakonske zveze, so radikalne — vsaj na Nemškem — sprejele v svoj program pravico ženstva do svobode v spolnem življenju, rodila so se gesla o "pravic do otroka" in podobno. Ta stremeljenja so poklicani ženski forumi zavrgli in ostali na etični višini legalnega zakona.

Tako so stale stvari, ko je prišla svetovna vojna. Ta je rešila žensko vprašanje kakor marsikatero drugo kar preko kolena: ženske niso samo smele, ampak so morale v vse službe in v vsako delo: v urade, na železnice, v livarne, municijske tovarne in rudnike. V kmetskih, delavskih in meščanskih gospodarstvih je padla vsa skrb in delo na ženske rame. Večino javnega socialnega dela, ki je bilo začasa vojne tako ogromno, so po vseh kulturnih državah opravljale ženske. Ne glede na vprašanje, v koliko so bile ženske kos nevajenim ogromnim nalogam, je dejstvo — žalostno sicer! — da bi brez ženskega dela v ozadju svetovne vojne v takem obsegu in takó dolgo dobo ne bila mogoča, ne da bi bilo vse popolnoma propadlo.

(Dalje prihodnjic.)

(Nadaljevanje z 1 strani.)
GROZNE ŠTEVILKE.

V Berlinu je bilo preteklo leto nad 1000 umorov in nad 55 tisoč tatvin in ropov. Pa pravijo, da so Nemci kulturni narod.

STROJ PROTI LAŽI.

Sedaj so iznašli poseben stroj, po katerem se bo lahko našlo, ako kdo pove laž ali resnico. Prvič so porabili ta stroj pred sodiščem v San Francisco. Profesor Dr. J. A. Larson je naredil poizkus. Na roke dotičnega človeka se dene gumasti rokav, kakor pri stroju, ko se meri pritisk krvi. In preiskovalec dene v ušesa posebno napravo, ki natančno zaznamuje bitje srca in pritisk krvi. Ko je kdo v zadregi, da si hoče pomagati z lažjo, kri bolj pritisne in srce nekoliko hitreje bije. Po tem se pozna ali kdo govori resnico ali laže. Meseca novembra je bil okraden dom nekčega Mr. Reeda v Marysville.

Med drugimi stvarmi je bil ukraden tudi nepopisan ček. Ta ček je bil potem ponarejen v Sacramento in zmenjan. Sum je padel na sina. Sin je tajil. Poskusili so s tem proti strojem "Lie detector" — "odkrivalcem laži." Profesor Larson je poslušal srce in kri obtoženca in res, kadar je rekel laž, ga je zmiraj opomnil, da laže. To je sina primoralo, da je ob obstal in priznal.

STRELA V CERKVI.

V Rockfordu, Ill., je na velikonočno nedeljo večer imel pridigo škof Rt. Rev. Moldoon, ko je strela udarila s strašnim pokom v cerkev. Veliki luster je padel s stropa in sicer prav tik prižnice, da je malo manjkalo, da ni zadel škofa. Ljudstvo je prestrašeno zakričalo in hotelo bežati iz cerkve. Škof je pomiril ljudstvo in pridigal še cele pol ure dalje.

PREVEČ MESA.

Veliko senzacijo je vzbudil zdravnik New Yorške medicinske fakultete, ki je pred večjim zborom zdravnikov dokazal, kako škodljivo vpliva na človeško telo preveč uživanje mesa. Veliko modernih bolezni izhaja edino od tega. Največ enkrat na dan bi naj človek jedel meso in če le mogoče vsaj en dan v tednu se ga izdržal popolnoma. — Naši odpadli katoliki pa parvijo, da ne morejo živeti, ako ne jedo vsaki dan mesa in sicer najmanj trikrat.

MESTO DETROIT KUPI POCESTNO ŽELEZNICO.

Mesto je volilo, ali naj mestna uprava kupi počestno železnico in naj jo obratuje samo. Velika večina meščanov je glasovala za to.

PONEVERBA.

Kansas City, Mo. — Roy Douglas, tajnik in poslovodja Jackson County Savings and Loan Association je bil aretiran in obdolžen, da je poneveril pol milijona bančnega denarja.

GENERAL JOFFRE V CHICAGO.

17. aprila je prišel v Chicago francoski general Joffre in bil slovesno sprejet.

Včeraj se je raznesla po mestu Chicago novica, da ima znana Milwaukee Irving State Bank velikanski primanjkljaj blizu \$475.000.00. To pripisujejo malomarnosti bančnemu direktoriju, ki je imel baje tako slabo oskrbo nad bančnem poslovanjem. Že lansko jesen je imela banka blizu \$30.000.00 primanjkljaja, katerega, pa je direktorij pokrnil s svojim premoženjem. Ker pa so zate zaposlili na banki zopet neizkušene uradnike, trpi sedaj banka posledice, ki kažejo velikanski deficit. Državni pravdnik ima celo zadevo v rokah in baje grozi direktoriju s takojšnjim ostrim nastopom.

PREMOGARJE IZGANJAJO.

Iz Charlestona, W. Va., poročajo, da ondotne kompanije izganjajo stavkujoče premogarje iz kompanijskih hiš. Ker se nekaj premogarjev ni hotelo udati, uložili se lastniki premogarjev tožbe, da bodo s silo izgnani. Tudi so kompanije zagrađile uhod v rove z električnimi žicami. To pomenja, da bodo kompanije začele nadaljevati delo z neunijskimi delavci. Ko bi bili premogarji sedaj solidarni in bi ne kazili stavke!

PREMOGARSKA STAVKA.

Premogarji vstrajajo. Da, vrste stavkujočih delavcev se na veliko veselje množe. Neunijski premogarji se v velikem številu pridružujejo stavkujočim premogarjem. V Pittsbuškem okraju v Pa. je v Charlesu neka kompanija poskusila začeti z delom. Napovedala je, da se začne. Toda prišlo je tako malo premogarjev, da niso mogli ničesar.

Tako so velike koksove pečji pri Connellsville zaprte, ker se je unijskim delavcem posrečilo pregovori-

ti neunijske tovariše, da so pustili delo in se jim pridružili.

IRSKA.

Cela Irska je danes samo eno bojno polje, ena fronta. V Dublinu in skoraj po vseh večjih mestih divjajo v boji med pristaši "proste države" in "irske republike."

ALI STE ŽE

naročili Andrej Tomčevo brošurico, katero smo izdali pred nekaj tedni? Takoj jo naročite. 10 iztisov stane samo 10c. Kupite jo in jo razdelite med svoje znance, ki še niso zavedeni pošteni Slovenci.

ARBUCKEL OPROŠČEN TODA.

Grda in sramotna obravnava proti igralcu Moving Picture Co. v Hollywood v Californiji je končana in Arbuckle, ki je bil obdolžen umora neke Rappee, je popolnoma oproščen vsake krivde, da porotniki so ga še za odpustanje prisili, češ, da se mu je zgodila velika krivica. Toda vrhovni poslovodja proizvajanja filmov za Moving Picture, bivši ministerski tajnik Hayes, je prepovedal, da bi se kje kazale slike, kjer nastopa Arbuckle, to se pravi, da je Arbuckle popolnoma uničen.

VELIKA MORNARICA.

V našem parlamentu ali kongresu v Washington so nekateri poslanci predlagali, naj bi se število bojnih ladij, kakor tudi število mornarjev zdatno zmanjšalo. Zbornica je odglasovala, da naj bo 86.000 mož naša mornarica in ne samo 67 tisoč, kakor so nekateri hoteli. Predlog je zmagal z 279 glasov proti 78.

ZA KATOLIŠKE DIJAKE.

Kolumbovi vitezi. Red Katol. Borštnarjev in Anc. Oder of Hibernians so imeli v Chicago posvetovanje, pri katerem so sklenili nabrati med svojimi člani en milijon dol., s katerim bodo poskrbeli za varstvo katoliških dijakov na Illinoiskem državnem vseučilišču. Za ta denar bodo sezidali krasen dijaški dom, z vsemi udobnostmi za dijake. Tu bo knjižnica, čitalnica, spalnica, dijaška kuhinja in kapela s posebnim duhovnikom, ki bo skrbel za moralno varstvo dijakov.

SNEŽNI ZAMETI V SEV. MINN.

Cela Minnesota kakor tudi Sev. Dakota je imela večje in manjše snežne zamete ta teden. Vendar sneg se hitro taja.

NAD 2 MILIJONA ZA REVEŽE.

Zastopniki Čičaške Združene Katoliške Dobročelnosti so imeli svoje letno posvetovanje, kjer je bil glavni govornik Nadškof Mundelein, ki je povedal, da je v 4 letih ta organizacija nabrala in razdelila med reveže Čičaške nadškofije nad dva milijona dolarjev. Na binkočno nedeljo bo posebita kolekta po cerkvah zopet za reveže.

Kakor razvidno iz poročila, dale so slovenske župnije v Čičaški nadškofiji za reveže preteklo leto: Sv. Štefana \$800.00. Sv. Jurija v S. Chicago \$27.00. Sv. Jožefa v Jolietu \$323.68. skupaj \$1.150.68. — Vsi slovenski reveži, kakor revne družine, tako revni posamezniki, naj se v stisti vsikdar obrnejo na svoja župnika, ki jih bo priporočil tej organizaciji in dobili bodo pomoč.

HUMBUG.

V Miami, Okla., imajo v ondotni metodistovski cerkvi čudnega župnika Miss Ora Stoddard, ki je ženskega spola in je samo 13 let star otrok. Kako žalostno! "Prosveta" bo pisala gotovo o kakem "duhovniku Rev. Miss Ora Stoddard", za slučaj, da bo ta "župnik" kako nemnost naredil in vsi njeni backi bodo vrjeli, da je res.

POIZVEDOVALNI KOTIČEK.

Vprašanje: Neki Slovenec je bil primoran, da se je poročil pred sodiščem, seveda nekatoški. On je namreč rekel dekletu, da jo ne bo nikoli poročil, pa ga je prisilila. Kar dvomim, je, da sta šla potem

h katoliškemu duhovniku, da bi se še katoliško poročila, pa jima je duhovnik rekel, da ju ne more, ker sta že civilno poročena in da je civilno bolj veljavno, ker je s prisego pred Bogom in dvema svečama poročena in ako je to resnica, da pri sodiščih poročajo pred križem z Bogom in dvema svečama in da je bilo pred nekaj leti v Pennsilvaniji tako. Tako trdi moj sorojak. Prosim odgovora v Edinosti.

F. R., Sartell, Minn.

Odgovor: 1. Glede veljavnosti poroke, je najprej vprašanje, kedaj je bila ta poroka. Ako je bila pred velikonočjo 1908. leta potem je poroka veljavna in duhovnik je prav povedal, ko je rekel, da ju ne more še enkrat poročiti, ker sta bila že veljavno poročena. Do velikonoči l. 1908. je namreč katoliška cerkev poroke pred svetnim sodiščem v Ameriki potrdila kot veljavne, samo vsak, ki je šel na sodišče in se tam poročil, je storil smrtni greh in zapadel cerkvenim kaznim. Ako je pa bilo to po velikonoči l. 1908. potem je bila poroka neveljavna in dvomimo, da bi bil kak duhovnik mogel kaj takega odgovoriti. — 2. Nikakor ne vjamemo, da bi bil kak kat. duhovnik rekel, da je poroka pred sodnijo bolja kakor pred cerkvijo, če bi to tudi bilo pred velikonočjo l. 1908. — To je izmišljeno. — 3. Križ in dve sveči in posebna prisega pri poroki kakor tudi pri prisegi so samo zunanji obred, ki nima z veljavnostjo ne poroke ne prisega prav nič opraviti. Kdor gre h poroki je poročen po raznih obredih, kakoršen je pač potrjen za kak kraj. V starem kraju je obred poroke skoraj v vsaki škofiji nekoliko drugačen. V Ameriki je predpisan pravi rimski obred. — 4. V kolikor nam je znano, se pri nobenem civilnem sodišču v Združenih Državah ne za prisego ne za poroke ne rabi ne križ in ne sveče. Navadno se prisega po celi Ameriki s tem, da se dvigne desno roko, v nekaterih krajih je navada, da se položi roka na sveto pismo. Navadni obred civilnih porok je tak, kakor če kdo kako posestvo kupi. Kak bolj "brumen" uradnik naredi morda nekoliko bolj slovesno. Vendar povsodi ju samo "razglasi" za poročena. Vpraša ju, če se res hočeča. Morda jima vli seči si v roke, govori ima nekako prisego in potem ju "po moči, ki mu je dana, razglasi kot mož in žena" in — konec! Bolj po cigansko gre pri takih porokah. Bolj tako-le "in nomine patre vsem zvezd" — kajti razporoka je nekaj tako lahkega, da jih je malo, ki bi mislili priseci "večno" zvestobo. — To je rak-rana na našem ameriškem javnem življenju.

VAŠ NAJBOLJŠI ZAKLAD.

V trgovini pazite na vaš kredit, na vaš denar, kakor tudi na vaše zveze z bankami. Toda vaše zdravje je bolj važno kot katerakoli ali pa vse izmed zgorajšnjih stvari, ker je vaš največji zaklad. Človek slabega zdravja ne more doseči mnogo, zato pa pazite na vaše zdravje! In zapomnite si, da je želodec glavni vir zdravja. Če je želodec v redu, se vse telo lahko brani raznih nevarnih napadov in prepreči uničujoče posledice bacilov. Za želodčne neurednosti je Trinerjevo grenko vino najboljšo zdravilo. Vam vedno pomaga. Mr. Alex Futo nam je pisal 29. marca iz Harco, Ill.: "Ker je moje zdravje odvisno od Trinerjevega grenkega vina, mi sporočite koliko stane celi zaboj steklenic." Razna druga Trinerjeva zdravila uživajo ravnokot sloves. Mr. Joseph Fosnick nam je pisal 18. marca iz Pasco, Wash.: "Trinerjeva zdravila so izvrstna. Pred tremi tedni sem imel zelo hud prehlad, kupil sem si Trinerjev Cough Sedative in takoj drugi dan sem zapazil da se počutim boljše. Porabil sem samo polovico steklenice in prehlad je bil odpravljen." Vaš lekarnar ali pa trgovec z zdravili vam bo rad postregel z vsemi Trinerjevimi zdravili.

Neznani Bog.

(Priredil FR. BLANKO.)
(Nadaljevanje)

III.

Druga dne zvečer je bila v tetrarhovi palači velika slavnost. Tetrarhova palača — stari grad Davidov, je stala visoko na Sijonu, obdana z najlepšimi hišami mesta. Najbogatejše in najodličnejše rodbine jeruzalemske so imele tukaj svoje krasno urejene hiše. In vsi, ki so se odlikovali po rojstvu in družabnem stališču so bili povabljeni na rojstni dan h kralju, tako Judje, kakor Rimljani.

Med povabljenimi je bil prvi ko cesarski namestnik Poncij Pilat, ki je to službo opravljal že nekaj let, s tetrarhom Galileje se pa ni posebno razumel, zato je tudi danes odklonil povabilo. Drugače so pa bili med gosti najimenitnejši vojaki Rima. Tako postavni in še mladi general Pavel Emilij Lepid, ki je komaj nekaj dni bival v Jeruzalemu, nadalje slavni potnik in geograf Strabo in še mnogo druge imenitne in bogate gospode. Kor godcev je storil, kar je bilo mogoče, da bi goste razveselil in razigral; tudi vino, ki je teklo v obilici je storilo svoje.

Slavnost, ki je imela za vse čase tako tragični konec, se je najlepše razvila. Gostitelj sam, Herod ni hotel zaostati za nobenim gostom, ampak trudil se je v veselosti dajati vsem dober zgled. Predno je bilo pojedine konec, vladala je že splošna razuzdanost. Velika dvorana se je razlegala od glasnega smeha in burnega govorjenja pričujočih.

Le eden med njimi se ni dal zapeljati tej splošni razposajenosti, ampak je ostal molčeč in resen sredi tega hrupa. To je bil naš znanec Pavel. Sedel je poleg Strabona, ki mu je živahno pripovedoval zadnje tragične dogodke iz Rima.

Vladar Rima se je spremenil v "starega kozla kozjega otoka." Tiberij je živel na svojem otoku kakor zver le o ropu in umoru. Sejan, edini človek kateremu je kedaj popolnoma zaupal je to zaupanje zlorabil in je že sprejel kaznen za svojo pregreho. Rim je izumrl. Kar jih še ni padlo ko žrtev Tiberija in njegovega agenta Sejana, so pobegnili, ali se poskrili, — mnogi v upanju, da bodo preživeli starega tirana, ki je sedaj padel iz ene norosti v drugo in njegov konec ni mogel biti več daleč. Paterkul je bil skoraj edini, katerega ni podrl ta vihar. S svojo soprogo, katere v drugič napasti si Tiberij in več upal, ali je pa, kar je bolj vrjetno, vsled drugih brezštevilnih žrtev na njo popolnoma pozabil, je še vedno stanoval v gradu ob reki Liris.

Ni pa bilo samo Strabovo poročilo vzrok, da je bil naš junak tako resen. Imel je več kakor en vzrok zato. Stal je takorekoč na razpotju svojih misli in ni bil še na čistem, ali naj prizna prikazen od včeraj za pričakovane Mesijo sveta, ali ne. K temu je doživel danes nekaj ur pred pričetkom slavnosti v palači Heroda, drugo, vse drugačno srečanje, pri katerem se je obnašal tako čudno, da se zdi njemu samemu, da je tako obnašanje rimskega poveljnika nedostojno in ga vselej oblije rdečica, kadar se spomni tega dogodka.

Zgodilo se je takole: Opoldne je jahal na sprehod okoli jeruzalemskega obzidja. Ob salomonskem ribniku je dospel do Hipikovega stolpa in je tamkaj zavil skozi vrata Genat in Tiropeonsko sotesko, imenovano tudi dolino sirarjev, v mesto nazaj. Ravno je jahal okoli oglja nenavadno ozke ulice, ko se mu z drugega konca približuje krdelo jezdecev in pešcev. Spremljali so nekega moža, ki je v nenavadno sijajni obleki jahal mulo. Ko ga zapazita sprednja moža te čete, pritečejo trije ali štirje služabniki priti njemu kričeč, da mora obrniti in napraviti pot njihovemu gospodu.

"Kdo je vaš gospod?" vpraša Pavel začuden nad predrznostjo ljudi, ki so morali v njem spoznati Rimljana visokega dostojanstva.

"Ali ne vidite, da je to Kajfa, veliki duhoven, ki jaha na svojo pristavo?" zakriče in eden že zgrabi za vajeti njegovega malega taurijskega konja, da bi ga obrnil.

"Nazaj, človeče!" zagrmí Pavel in roka mu nehote seže po meču, ki ga je imel ob strani. A predno izdere meč, spreleti ga neka misel, nek spomin, ki mu zadrži roko. In namesto, da bi spodbodel svojega konja in zdriral proti četi, kakor je ravnokar nameraval, ter si z lepo ali pa z grdo napravil pot skozi njo, obrne krotak kakor jagnje svojega konja in zavije v bližnjo ulico.

Bil je to notranji nagon tako nov in tako močan, da ga je Pavel moral ubogati proti svoji volji. Komaj se je pa zavedel, kaj je storil, občutil je v sebi toliko sramoto, da ga je bilo sam sebe sram. Še sedaj ga je grizlo, še sedaj je slišal zasmehljivo grohotanje slug, ki so poročali gospodarju o svojem vspehu. Ni mogel razumeti, kako da je mogel on, ponosni Rimljan, kaj takega storiti, a vendar je vedel, kaj ga je prisililo k temu dejanju. Kadar se je namreč spomnil tega dogodka, vselej se mu je pojavil pred duhom obraz od včeraj, obraz poln ponižnosti, pohlevnosti in miroljubivosti, in to mu je vkljub sramoti, ki je zardevala njegovo lice, napolnovalo dušo z nepoznanim mirom in sladkostjo. Njegovo srce je hrepelo po samoti.

Vse to ga je dražilo in vznemirjalo, da je bil kaj malo razpoložen za hrupno družbo. Z vedno večo nezadovoljnostjo je opazoval surovo veselost gostov. Spominjali so ga na posamezne slovesnosti Rima in čutil se je srečnega, da se jim je odtegnil. Zdelo se mu je, da Jeruzalem ni nič boljši od Rima, ker gostija se je kmalu sprevrgla v pijanstvo najhujše vrste.

Nezmerno vživanje vina je pokazalo svoj učinek tako pri Herodu, kakor pri ostalih gostih. Glasen hrup je podelal in neka gotova topa onemoglost je sledila burni razposajenosti. Ta in oni je že podlegel pijanosti in Herod sam se je le še s težavo boril proti njej. Sprevidel je, da je treba novega sredstva, da bi poživel otopele duhove, nekake medigre, ki bi počžgala tudi najbolj lenega. Da toraj naprositi hčer Herodijade, da bi razveselila goste s svojim plesom.

Kaj pomaga prezirati nasprotnika, ako pa vedno raste in že brusi nož na te? S tem ga ne boš odpodil, če ga nočeš videti.

Katoliški časnik je tvoj služabnik.

Najlepša prilika za potovati direktno

V DOMOVINO

z velikim parnikom
PRESIDENT WILSON

bo 20. MAJA (Velikega travna)
Cena do Trsta ali Dobrovnika je samo \$90.00

PIŠITE ODMAH TAKOJ, DA VAM MESTO NA PARNIKU ZASIGURAM.

DENARNE POŠILJATVE V DOMOVINO, IRVRŠUJEMO PO POŠTI IN POTOM BRZOJAVA. PIŠITE PO NAŠ CENIK.

IZVRŠUJEM VSE BANČNE POSLE.

SPREJEMAM DENARNE VLOGE IN PLAČUJEM PO 4% OBRESTI.

EMIL KISS, BANKIR
133 Second Avenue
New York, N. Y.

J. KOSMACH.

1804 W. 22nd St., Chicago, Ill.
Rojakom se priporočam pri nakupu raznih

BARV, VARNIŠEV, ŽELEZJA KLJUČAVNIC IN STEKLA.

Prezvamem barvanje hiš zunaj in znotraj, pokladam stenski papir. Najboljše delo, nanižje cene. Rojaki obrnite se vselej na svojega rojakal

ZNIŽANA VOŽNJA

Ker so nekatere linije znatno znižale svoje cene, se nudi ugodna prilika onim, ki so v kratkem namenjeni v stari kraj. Pišite nam po cene i vozni red parnikov.

Ako želite dobiti kakega sorodnika iz starega kraja nam pišite to tozadevna pojasnila.

Kadar pošiljate denar v stari kraj, ne prezrite naše banke, ki vam nudi točnost in nizke cene.

Za vsa nadaljna pojasnila se obrnite na:

ZAKRAJŠEK & ČEŠARK
SLOVENSKO BANKO
70—9th Ave., New York City.

SLAVNEMU OBČINSTVU naznanjam, da popravljam in napeljujem vedne in plinove cevi, kakor tudi izvršujem vsa dela, ki spadajo v plumbarsko stroko. — Pred vsem si zapomnite, da jaz izvršujem vsa dela najboljše in za najnižjo ceno.

Nadar potrebuje naše pomoči, pokličite nas po telefonu, ali pa če pridete osebno na:

JAMES A. JANDOS,
2042 W. 22nd St, near Hoyne Ave., Chicago, Ill.
Tel.: Canal 4108

AMERIŠKI SLOVENCIM PODPLAJTE SVOJE PODJETJE KATERO EDINO SE BORI ZA VAŠE INTERESE!

Katoliški časnikar izpostavlja svoje prsi, da tvoje varuje.

ROJAKOM NA ZNANJE!

Naznanjam vsem svojim odjemalcem, da imam vedno v zalogi vse vrste grocerije, kakor tudi vse vrste sveže in prekajeno meso, vedno po zmernih cenah.

Nadalje se dobijo pri nas vedno domače kranjske klobase, prekajena slanina, kakor tudi šunke, kar razpošiljamo tudi ven po Ameriki na vse kraje.

Rojakom se priporočam v naklonjenost!

JOSEPH FURLAN,

405 So. Ann Street,

Little Falls, N. Y.

THE MINERS NATIONAL BANK EVELETH, MINNESOTA.

CAPITAL AND SURPLUS \$63,000.00.

TO JE BANKA, kjer lahko opravite vse v svojem lastnem jeziku. Imamo zaposljene uradnike, ki govore vaš jezik.

AKO ŽELITE hraniti denar, pridite k nam, da Vam pomagamo. Mi pošiljamo tudi denar na vse dele sveta, po najnižjem dnevnem kurzu.

AKO ŽELITE potovati v staro domovino pridite k nam po pojasnila. Pri nas dobite vsa pojasnila, ki se ga rabi glede potovanja. Mi vam prodamo tudi vozni listek za vsako parobrodsko črto skozi katerokoli želite potovati.

KADAR ŽELITE zavarovati svoja posestva, hiše ali karkoli že, pridite k nam da Vam zavarujemo proti ognju, požodbi, alj uničenju. Mi zastopamo nazanesljivejše in najsigurnejše zavarovalniške družbe.

NAŠA BANKA naj bo vaša družinska banka, kamor povabite tudi svoje prijatelje. Mi smo vedno hvaležni in veseli, kadar vidimo vas.

Bančni uradniki:

Jas. A. Robb, President. J. C. McGilvery, Vice-Pres.
R. M. Heskett, Vice-President. L. E. Johnson, Cashier.
F. S. Malley, Assigt. Cashier. A. Nelson, Assigt. Cashier.

JOHN STAYER.

GROCERY

1952 West 22nd Place,

Chicago, Ill.

Priporočam Slovencem in Hrvatom svojo dobro urejeno grocerijo. V zalogi imam najboljše ajdovo moko, fino salatno olje, doma narejeno kisllo zeljo, importirani holandski mak, in razne vrste "HOPS IN MALT" za varenje domačega piva. Vsem se najtopleje priporočam.

Telephone Canal 1404.

POZOR IGRALCI HARMONIK!

JOHN WENZEL

1017 East 62nd Street,

Cleveland, Ohio

Stem odgovarjam na več pisem, da še vedno izdelujem in popravljam harmonike in to stalno od leta 1894, vedno v Clevelandu, Ohio. Medtem časom še nisem za nobeno drugo delo prijel. Kupujem in prodajam tudi že rabljene harmonike ali pa jih sprejemem v zameno. Za nadaljna pojasnila pišite, predno odaste drugam naročilo na:

Prepričajte se!

Da mi resnično izdelujemo najkрасnejše ženitovanjske slike.

Da imamo na razpolago za slikanje najlepše pozicije. Da izdelujemo vsa dela točno in po najzmernejših cenah.

Vsem se priporočam.

Němecek

FOTOGRAFIST

1439 W. 18th St., cor. Albert, Chicago, Ill.

Phone: Canal 2534.

DRUŠTVO SV. VIDA ŠT. 25., K. S. K. J. V CLEVELANDU, OHIO.

V društvo se sprejemajo člani od 16 do 50, leta starosti. Vi se lahko zavarujete za \$250, \$500 in \$1000 smrtnine. Društvo plačuje \$7 na teden bolniške podpore. V mladinski oddelki se sprejemajo otroci od 1.—16. leta starosti. Društvo zbora vsako 1. nedeljo v mescu v Knausovi dvorani. Asesment se plačuje samo na seji, od 10 ure popoldne do 4. ure popoldne. Vsa nadaljna pojasnila dobite lahko vsaki čas pri društvenih uradnikih.

Predsednik John Widervol, 1153 East 61st Street.

Podpredsednik Joseph Žulič.

Tajnik Ant. Fortuna, 1176 E. 61st St.

Blagajnik John Melle.

Zastopnik Joseph Rus, 6519 Bonna ave.

Nadzorniki John Žulič, Anton Strniša in Joseph Ponikvar. — Zastavonoša Ant. Drečnik. Dr. zdravnik Dr. J. M. Seliškar.

DRUŠTVO SV. CIRILA IN METODA šte. 18. S. D. Z., CLEVELAND, O.

V društvo se sprejemajo člani od 10 do 55 leta starosti. Zavarujete se lahko za: \$150, \$300, \$500, \$1000, \$1500 in \$2000, smrtnine. Za bolniško podporo pa se lahko zavarujete za \$7 ali pa \$14 na teden. V društvo lahko vpišete tudi otroke od 1 do 16 leta starosti. Za nadaljna pojasnila se obrnite na društveni odbor.

Društvo zbora vsako 3 nedeljo v Knausovi dvorani ob 1. uri popoldne.

Predsednik Rudolf Cerkenik, 1115 Norwood Rd.; podpredsednik Josef Zakrajšek, tajnik John Vidervol, 1153 E. 61st St.; zapisnikar Jos. Zaveršek ml., blagajnik A. Basca, nadzorniki Anton Vidervol, Ant. Strniša in Josef Zakrajšek st. Dr. zdravnik Dr. J. M. Seliškar. Zastavonoša Ferd. Misič, Redar John Peterlin.